

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Peer review	2
Nieuws vanuit lectoraat Jonge Kind Educatie	2
Begeleiding van studenten in het versterkt Curriculum	3
Kwaliteit opleidingsschool en good practice	3
Olie verversen en doorsmeren	3
NPO-project lerarenopleiding VR	4
Webinar "Bruggen bouwen"	
Praat mee! Kerndoelen Nederlands/rekenen en wiskunde	4
Ad PEP en deeltijdopleiding	4
Inspiratiesessie Onderwijs en Technologie	5
Data bijeenkomsten en mededeling	5
Bijlagen bij deze nieuwsbrief	5

Voorwoord

Beste opleiders,

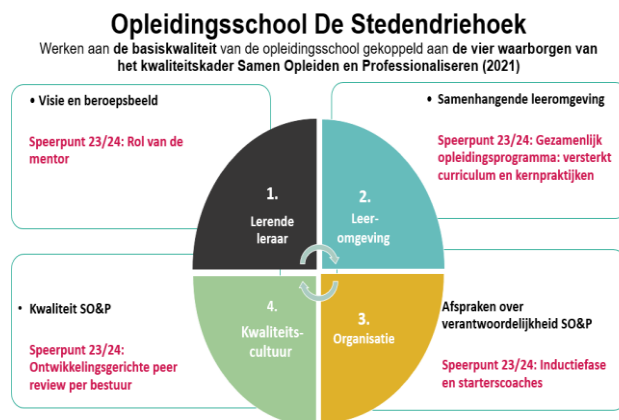
Hierbij de eerste Nieuwsbrief van Opleidingsschool De Stedendriehoek van dit schooljaar.

Mede door jullie bijdrage en input kijken we terug op een zinvolle opleidersdag met verschillende workshops die verbonden zijn met onze speerpunten: de rol van de mentor, de kernpraktijken, inductiefase en peer review. Uit gesprekken en vragenlijsten blijkt dat deze items meer aandacht verdienen. Het uiteindelijke doel is een verdiepingsslag te maken en de kwaliteit van het samen opleiden te versterken en te borgen.

Naast het feit dat onze speerpunten onderdeel zijn van het Kwaliteitskader van Samen Opleiden en Professionaliseren en ook op elke opleidersdag aandacht krijgen, houden we ook de grote lijn van onze visie van onze opleidingsschool aan, nl:

Opleidingsschool De Stedendriehoek leidt leerkrachten op die bevlogenheid in hun vak laten zien, die verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf en elkaar. Iedere startende leerkracht laat een houding zien die gericht is op ontwikkeling, onderzoek en innovatie. Zo is

iedere leerkracht manager, coach, inspirator en motivator. Op deze manier draagt het partnerschap bij aan een krachtige beroepsgroep.

Samen leiden wij collega's op, werkveld en instituut, en samen zijn wij 'lerende' hierin. Zonder dit wij-gevoel is dit alles natuurlijk niet mogelijk. Daarom stellen wij het erg op prijs dat we via verschillende kanalen iedere keer feedback en input ontvangen. Op deze manier kunnen we de gezamenlijke momenten zo goed mogelijk vormgeven. Onze dank hiervoor.

In periode/semester twee evalueren we altijd ons onderwijs onder studenten. Daarnaast hechten we veel belang aan jullie ervaringen met het versterkt curriculum (voltijd jaar 1 en 2). In december benaderen we jullie met een vragenlijst over ons versterkt curriculum voor opleiders en mentoren. We hopen op een hoge respons, zodat we jullie bevindingen mee kunnen nemen bij het verder versterken van ons onderwijs.

In deze nieuwsbrief vind je, naast een terugkoppeling van de meeste workshops, ook informatie van onze lectoraten, de pabo en overige instanties. Per februari 2024 zal een [nieuwe cursus voor schoolopleiders](#) starten.

Veel succes en plezier bij het opleiden van onze studenten van De Stedendriehoek en in ieder geval tot maandag 22 januari.

Het programmateam,

Ineke Schoemaker, Elly Kamphuis, Feio Wanschers

Peer review

(Bijdrage van Martine Meijer & Elly Kamphuis)

Op 9 oktober is een workshop Peer review verzorgd door Elly Kamphuis. Doelen van deze workshop waren: leren van en met elkaar, inzicht krijgen in eigen kwaliteit en ontwikkelmogelijkheden als bestuur en een bijdrage te leveren aan de kwaliteitsborging van onze opleidingsschool ([waarborg 4 Kwaliteitskader SO](#)). We hebben de voorbereiding, het tijdpad en de (mogelijke) ontwikkelvraag besproken en zijn in groepen (met BOC, SO en IO) aan de slag gegaan. Op de opleidersdag in januari vindt voor de meeste stichtingen een ontwikkelingsgerichte peer review plaats samen met een ander bestuur.

Meer informatie over deze workshop is te vinden in deze [link](#).

En meer informatie over het (verkorte) ZEK (ZelfEvaluatieKader) is te vinden in [deze link](#).

Alle informatie is ook te vinden in teams-opleidingsschool de Stedendriehoek --> map BOC - kwaliteitsborging.

NB: 15 december is deadline voor het uitwisselen van de casuïstiek en ondersteunende documenten.

Nieuws vanuit lectoraat Jonge Kind Educatie

(Bijdrage van Cathy van Tuijl, lector)

Het lectoraat Jonge Kind Educatie heeft in de zomermaanden niet stilgezeten. In mei 2023 verscheen het artikel 'Zwijgen is zilver, spreken is goud' in de Wereld van het Jonge Kind, geschreven door Rosa Teepe en Marjan van der Maas van Expertis Onderwijsadviseurs.

In juni 2023 verscheen een interview met Cathy van Tuijl in het blad IKC 053 onder de titel 'Elke minuut in onderwijs telt.' Die maand ging Cathy samen met Annerieke Boland (Ipabo) en Sanne Vreugdenhil (Stichting BOOR) op bezoek bij het Team Basisvaardigheden van OCW om ze te informeren over thema's die spelen rond het Jonge Kind. Ingrid Zijlstra rondde een aantal scholingen af en inmiddels weer op, en is bezig een lerend netwerk op te zetten met samenwerkingsverband Sine Limite. Met Simone Soomers is gewerkt aan een artikel over 'Bewegend spelen en leren in de kleuterklas' dat in november in de Wereld van het Jonge Kind verschijnt. Ook is de laatste hand gelegd aan de bundel over cyberpesten met Remco Spithoven: maar daar gaat nog een redactieslag overheen voordat die verschijnt.

Vanuit het Expertisecentrum Kinderopvang nam Cathy in juni deel aan een webinar Positieve gedragsondersteuning; in september verzorgde ze twee workshops daarover op het congres Wetenschap ontmoet praktijk van dit expertisecentrum. Voor het Expertisecentrum Jonge Kind (LEJK) werden in september lezingen verzorgd over het volgen van de jonge kind ontwikkeling zoals op het Jonge Kind congres van Expertis Onderwijsadviseurs' en het kennisnetwerk van het LEJK, en over 'Diversiteit en Talentontwikkeling' op het IKC congres 'Voor elk kind een plek'. En nog deze week op het LEPOVO congres te Utrecht twee workshops over de doorgaande lijn en de rol van schoolleiders met Sanne Vreugdenhil en Cathy.

Rond Kansengelijkheid nam Cathy deel aan een expertisesessie 'Kansrijke interventies gezinsgerichte aanpak en vergroten bereik voorschoolse educatie' georganiseerd door Team Onderwijsachterstanden en het jonge kind, Directie PO, OCW. Eind juni was er gelegenheid om deeltijdstudenten te vertellen over gelijke kansen op de conferentie Speciale Onderwijsbehoeften. Voor het project 'Naar een taalrijke stad Enschede' is inmiddels een junior onderzoeker aangetrokken die kan starten met het onderzoek naar hoe taalvaardigheid te verbeteren- in de Enschedese context. Er verschijnt komende maand een interview met Cathy in het NIVOZ blad onder de titel 'Kansongelijkheid in het onderwijs bestrijd je om te beginnen met aandacht voor de ouders van hele jonge kinderen', en ook een podcast-afl levering over voorschoolse educatie met Paul Leseman, hoogleraar UU en trekker van het pre-COOL onderzoek, en Anita Derks, directeur Landelijk Expertisecentrum Jonge Kind, en Cathy in de Tjipcast. Als ambassadeur Onderwijskansen van Overijssel mocht ze in september kennis delen met circa 40 schooldirecteuren op een directeurenoverleg van Consent.

Ondertussen is in september de eerste master Jonge Kind gestart in Rotterdam. Het lectoraat Jonge Kind Educatie is betrokken geweest bij de ontwikkeling en Cathy zal het tweede trimester verzorgen samen met de onderwijskundigen van de Hogeschool Rotterdam. Hoe mooi zou het zijn als een dergelijke master ook in Deventer zou kunnen starten!

Begeleiding van studenten in het versterkt curriculum

(bijdrage van Marian Lenferink & Feio Wanschers)

In de workshop is de uitval van studenten nader toegelicht. De deelnemers zijn in gesprek gegaan met elkaar. Er zijn verschillende oplossingen aangereikt die de opleiding betreffen. Ook zijn er oplossingen/denkrichtingen geopperd die de student betreffen. Een derde categorie vormen de denkrichtingen die meer over de mentoren en opleiders gaan en tot slot nog enkele algemene aandachtspunten. Een heel rijke opbrengst, waar we het komend jaar mee aan de slag kunnen. Dank! (Zie voor gehele verslag de bijlage).

Workshop 'Kwaliteit opleidingsschool en good practices'

(bijdrage van Ellen Dashorst & Anke Hassink)

Een opleidingsschool biedt een kwaliteitsleerwerkplek. Dat is meer dan alleen een plek om stage te lopen. Men werkt actief aan de ontwikkeling als opleidingsschool.

Bovenstaande was het uitgangspunt bij deze workshop en we zijn in gesprek gegaan met elkaar over de volgende vragen:

- Wat heeft de mentor nodig van de schoolopleider?
- Wat doe jij als schoolopleider om te werken aan de kwaliteit van jouw opleidingsschool?
- Wat leren studenten specifiek op jouw school?

Deze vragen werden in verschillende rondes in groepjes besproken. Belangrijk om te beseffen is dat het werken aan de kwaliteit van jouw opleidingsschool niet ophoudt na het volgen van de mentor cursus. Als schoolopleider ben je verantwoordelijk voor de praktische gang van zaken rondom het opleiden, maar zeker ook (samen met de directeur) voor het onderhouden van kennis en communicatie- en coachingsvaardigheden bij mentoren. Want die mentoren zorgen voor het grootste deel voor het opleiden op de opleidingsscholen.

Ook is het belangrijk om je te beseffen wat jij als opleidingsschool mee kunt geven aan studenten. Wat kunnen studenten bij jou op school leren, wat ze op een andere school niet kunnen leren? Zorg dat je dit bewust aan studenten meegeeft! Zorg dat je hier als schoolopleider over in gesprek gaat met studenten, maar zorg ook dat de mentoren dat doen en laat ze voorbeeldlessen geven.

Good practices vanuit Zinder en SKBG die zijn meegegeven in de workshop:

- Informeer mentoren via de mail (of op papier) zo beknopt mogelijk over praktische zaken rondom de begeleiding van de student. Dit zorgt ervoor dat alle tijd die er wordt gereserveerd voor opleiden op vergaderingen of studiedagen, kan gaan over de inhoud. Zinder heeft daar een mooie nieuwsbrief voor ontwikkeld. Ook heeft Anke een document ontwikkeld waar de doelen per fase terug te vinden zijn, zodat de mentor direct weet waar de student naar toe werkt, zonder de hele studiehandleiding door te hoeven spitten. (de bijlagen worden nog gedeeld tijdens het BOC-overleg).
- Geef mentoropfrismomenten waarin je inhoudelijk het begeleiden van studenten bespreekt. Jij als schoolopleider bekijkt wat er nodig is, evt. in samenspraak met je directeur.
- Bij SKBG stelt iedere schoolopleider een OIDS kwaliteitskaart op, waarin er een plan wordt gemaakt waaraan er dit schooljaar wordt gewerkt om een nog iets betere opleidingsschool te zijn. Dit is geen groot, ingewikkeld iets, maar juist één actie waar je samen met je team mee aan de slag gaat. Ook is deze kwaliteitskaart een mooi middel om in gesprek te gaan met je directeur over opleidingsschool zijn.

Olie verversen en doorsmeren

(bijdrage van Diny Langendijk)

Communicatie is als smeerolie voor de speerpunten van de opleidingsschool. En ook in de gesprekken met mentoren en studenten is het belangrijk dat de boodschap 'binnen' komt. De tools hiertoe, onze coachvaardigheden, hebben onderhoud nodig: regelmatige updates en oefening. In deze workshop is inspiratie voor hoofd hart en handen geboden, tijd om olie te verversen en bij te vullen.

De theorie van zender en ontvanger bleek bij velen bekend, de groene vouwblaadjes werden daartoe opgestoken. De rode vouwblaadjes waren voor enkele deelnemers nog nodig en zij kregen een korte uitleg van deze communicatietheorie.

Daarna lag de focus op de oefening van het afstemmen met de gesprekspartner; het verkopen van een pen als startoefening, daarna proberen langs de manager van de Albert Heijnvestiging te komen voor een pak melk na sluitingstijd en oefenen in metacommunicatie. Het sluitstuk betrof 'de ijsberg' en het stellen van vragen onder de waterspiegel. Voor velen een reeds bekend fenomeen, gezien de opgestoken groene vouwblaadjes. Echter, goed om te herhalen en om te realiseren dat er

pas verandering gaat plaats vinden wanneer er onder de waterspiegel in de overtuigingen, normen of waarden verandering gewenst wordt.

We hebben gewerkt met enthousiaste deelnemers, gepassioneerd en overtuigd van communicatie als smeeroelie.

NPO-project lerarenopleiding VR

Dit schooljaar doe ik, Jolien Velderman, mee aan het NPO-project 'Lerarenopleiding VR' vanuit het lectoraat van Symen van der Zee.

We gaan met verschillende collega's uitzoeken hoe we VR-brillen in kunnen zetten tijdens onze lessen op de pabo.

Ik ga zelf op zoek naar mogelijkheden om VR-brillen in te zetten die onze lessen Onderwijspedagogiek kunnen ondersteunen.

Nu is het idee om een opname (met een 3D camera) te gaan maken van een rijke leeromgeving.

Is er bij jullie op school een mooie plek voor zo'n opname (zonder personen), of een klaslokaal ingericht volgens een bepaald idee/met een bepaalde visie?

Het zou zo mooi zijn om studenten hier dan een kijkje te kunnen laten nemen en ideeën/gedachten uit te laten wisselen.

j.h.velderman@saxion.nl

Webinar: 'Bruggen bouwen: naar een verbinding tussen het basisonderwijs en voortgezet geschiedenisonderwijs'

Op 7 december 2023 om 19.00 uur organiseert het KNHG een webinar over de verbinding tussen het primair en secundair geschiedenisonderwijs. Bestuursleden Tim Huijgen en Celeste van Veenen zullen het webinar inleiden. Vervolgens krijgen diverse sprekers het woord en is er ruimte voor discussie.

Hoe kunnen we het primair en secundair geschiedenisonderwijs beter met elkaar verbinden? Een dringende en actuele vraag, die leeft op alle niveaus binnen het geschiedenisonderwijs. Ondanks goede initiatieven weten veel geschiedenisdocenten in het VO niet precies waaruit de geschiedenislessen op de basisschool bestaan. Andersom hebben veel PO-

docenten geen idee wat hun VO-collega's precies van leerlingen verwachten. Uitwisseling is helaas schaars. Het KNHG en de VGN Kleio nodigen u daarom van harte uit om mee te denken over hoe we deze uitwisseling op gang kunnen brengen.

Aanmelden kan door een mail te sturen naar info@knhg.nl. Schuift u ook online aan?

<https://knhg.nl/2023/10/26/save-the-date-7-december-2023-webinar-bruggen-bouwen-tussen-het-primair-en-voortgezet-geschiedenisonderwijs/>

Praat mee over de conceptkerndoelen Nederlands/rekenen/wiskunde in de onderwijspraktijk

23 januari 2024 in Deventer

Nu de conceptkerndoelen Nederlands en rekenen en wiskunde zijn opgeleverd, is het tijd om scholen te raadplegen en in gesprek te gaan met onderwijsprofessionals over de bruikbaarheid in de onderwijspraktijk. Daarom is SLO voor de periode van januari t/m maart 2024 op zoek naar schoolleiders, leraren, taal- en rekencoördinatoren en IB'ers die als team van een school (po, vo en (v)so) met ons mee willen denken over de conceptkerndoelen Nederlands en/of rekenen en wiskunde en meedoen door één van de acht regiobijeenkomsten bij te wonen en een praktijkopdracht in de eigen school uit te voeren. Scholen krijgen een vergoeding voor de deelname.

Op [deze webpagina](#) vind je meer informatie en de mogelijkheid tot aanmelden. Vragen kunnen gestuurd worden naar actualisatiebeproeven@slo.nl

Ad PEP en deeltijdopleiding

De Ad PEP voltijd start volgend studiejaar ook in Deventer. Daarom zijn we op zoek naar stageplekken voor deze groep studenten die starten in september 2024. In april ontvangt de BOC de vraag hoeveel leerwerkplekken er binnen de stichtingen zijn voor deze studenten. Binnen pabo deeltijd zijn er ontwikkelingen die ook relevant zijn voor het werkveld (o.a. flexibilisering van de deeltijd en zij-instroom).

Inspiratiesessies Onderwijs en Technologie

Het lectoraat Vernieuwend Onderwijs verzorgt in 2024 vijf online inspiratiesessies over Onderwijs en Technologie. De sessies zijn voor studenten, docenten van de PABO en mensen uit het werkveld. Jullie zijn van harte uitgenodigd om deel te nemen. Zie de bijlage voor de uitnodiging en verdere informatie.

Interprofessioneel leren, samenwerken en onderzoeken

Een geïntegreerde aanpak tussen school, gezin en wijk

Op dit moment is er een samenwerking tussen Aventus, Saxion Hogeschool, Opleidingsschool De Stedendriehoek, Sam& Ko, Varietas en Raster. Er draaien vanuit deze samenwerking 5 Interprofessionele leerteams. Op korte termijn starten we ook met 2 leerteams vanuit Zinder en 1 vanuit Acropolis. We hopen aankomend jaar 10 leerteams te hebben, waar studenten vanuit het mbo en hbo in kunnen participeren. Ook is er in de wijk Keizerslanden een wijkleerteam gestart, een pilot om verschillende perspectieven van studenten te verbinden aan een vraagstuk uit de wijk. Hier sluiten met enige regelmaat verschillende professionals aan om hun expertise te delen.

Onze doelen hierbij zijn:

Ontwikkelen van interprofessionele leerteams: zodat studenten ervaring opdoen in de beroepspraktijk met interprofessioneel samenwerken.

Onderzoeken: in én om school, samen leren in interprofessionele leerteams, waarbij het vraagstuk binnen de betreffende school/wijk het uitgangspunt is.

Interprofessioneel opleiden: zodat we studenten voorbereiden op het interprofessioneel samenwerken in de beroepspraktijk.

Zie je kansen om het interprofessioneel samenwerken een duidelijke plek te geven in je eigen organisatie? Of wil je studenten de kans bieden om ervaringen op te doen in een interprofessioneel leerteam? Laat het ons weten! We delen graag de ervaringen tot nu toe en verkennen graag samen met jullie de kansen! Francien Schipper Modderman fschipper@mensoalting.net, telnr 06-27387052, Info: www.kindeneducatie.nl

Data bijeenkomsten en mededelingen

Sollicitatietraining lio: 13 december 2023.

Start lio februari: 12 februari 2024

Opleidersdagen:

Ma 22 januari 2024

Ma 15 april 2024 met directeuren: thema van deze dag zal zijn: inductiefase. Als keynotespreker spreekt Daniëlle Schreurs over 'De Generatie Z'.

Ma 10 juni 2024 (online)

Bijlagen en belangrijke verwijzingen bij deze nieuwsbrief:

- Bijlage 1. Handout Michiel Janssens: Kernpraktijk 3: Ontwikkeling van leren
- [Praktijkopdrachten jaar 1 en 2!](#)
- [Velondag 18 en 19 maart 2024 - Utrecht](#)
- Najaarsbijeenkomst van het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren op 28 november 2023: <https://www.platformsamenoopleiden.nl/blog/event/najaarsbijeenkomst-interprofessioneel-samen-opleiden-de-kracht-van-diversiteit/>
- Bijlage 2 Informatie Ad PEP
- Bijlage 3. Informatie deeltijdopleiding
- Bijlage 4. Uitnodiging inspiratiesessies over de rol van technologie in het onderwijs
- Bijlage 5. Presentatie Symen van der Zee
- Bijlage 6. Verslag workshop begeleiding studenten versterkt curriculum/uitval

